

Mor Gastó III de Foix, el compositor de 'Se Canta', l'himne oficial d'Occitània

Autor: Marc Pons

Data de publicació: 18-03-2024

La tradició diu que va ser el compositor de 'Se canta', l'himne nacional occità.

Tal dia com avui de l'any 1391, fa 632 anys, a L'Espitau d'Orion (una vila prop d'Ortès, en aquell moment comtat independent de Foix-Bearn i actualment Aquitània-França), moria el comte Gastó III de Foix i X de Bearn, que havia estat un mecenes de les arts i un destacat escriptor i músic de la seva època. Segons la tradició, Gastó III de Foix va ser el compositor de Se canta, una cançó tradicional que contemporàniament s'ha convertit en l'himne d'Occitània.

Se canta fa secretament al·lusió a la massacre contra els albigesos (Croada Albigesa, 1209-1229). El rossinyol, protagonista de la cançó, simbolitza l'accés a la dimensió mística dels càtars, i les muntanyes, l'altre element important de la tonada, simbolitzen els impediments materials i espirituals que obstaculitzen aquest trànsit. La versió aranesa d'aquesta cançó es diu Montanhes araneses i és l'himne oficial d'Aran des del 1990.

Gastó III, també conegut com a Gastó Febus, havia nascut l'any 1331 a Ortès, una de les ciutats més importants del comtat independent de Bearn. Com a cap de la casa de Foix era vescomte de Castellbó, i, per tant, copríncep d'Andorra. Es va casar amb Agnès de Navarra, filla de la reina Joana II de Navarra i del seu consort, Felip d'Evreux. A través d'aquest matrimoni es crearia un vincle dinàstic que, vuitanta-vuit anys més tard (1479), portaria un Foix (Francesc I) al tron de Pamplona.

Va tenir una activitat militar molt intensa i una vida familiar molt tempestuosa. Sospitava que el seu cunyat, Carles II de Navarra (el germà d'Agnès), el volia enverinar a través del seu propi fill, Gastó de Bearn, i en el decurs d'una forta discussió va matar el seu hereu d'una punyalada al cor (1382). Tot seguit va haver de lluitar contra el seu gendre, Carles de Berry, que, amb la desaparició de l'hereu pretenia usurpar el comtat. El va derrotar, però va quedar molt limitat per les condicions que va arbitrar el rei de França.

No va tenir més fills legítims, i el seu primogènit il·legítim seria un destacat mercenari al servei dels Trastàmara, que ambicionaven el tron de Toledo en la guerra civil castellana. Rebria el títol de Medinaceli, que més endavant seria una de les principals cases nobiliàries hispàniques. Gastó III de Foix va ser succeït pel seu cosí Mateu I de Foix, casat amb Joana d'Aragó, primogènita del rei Joan I de Catalunya-Aragó, i desplaçada de la legítima successió al tron de Barcelona pel fet de ser una dona.

Marc Pons

Podeu llegir l'article original a través del següent enllaç:

https://www.elnacional.cat/ca/efemerides/mor-gasto-iii-foix-compositor-canta-himne-oficial-occitania-marc-pons_1071045_102.html